

KÁEL CSABA

Megnyitó

A stratégia és a stratégiai tervezés szerepe igen fontossá vált napjainkban. Ez támogatja azt, hogy meghatározzunk célokat: hova szeretnénk eljutni és mit szeretnénk elérni. Egy egyszerű utazástervezés során is kitűzzük az útirányt, és igénybe vesszük a korunkban divatos GPS-t, ami segít, hogy eljussunk a kijelölt úticélhoz. Az utóbbi időben, amikor ez a GPS többször is útirány-módosítást javasolt, figyelmeztetését megfogadtuk, és újraterveztünk. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy mindig emlékeztessük egymást és magunkat, hogy ne tévesszük szem elől a célt, miszerint el kell jutnunk a szellemekhez, és el kell érniük a szívekhez. Ez a legfontosabb feladatunk.

Napjainkban, amikor a covid, majd a háborús helyzet miatt súlyos gazdasági nehézségekkel kell szembenéznünk, fontos szólni arról, hogyan tudjuk átvészelni a nehéz időket; gyorsan készpénzre váltható praktikus tanácsokkal ugyan nem szolgálhatok, de talán egy kis bátorítást tudok adni.

Egyiptomi történet (1962) © Fortepan #93265

Személy szerint én több műzsát is szolgálok: a Műpában az előadó-művészetek műzsáit, a filmművészetben pedig azt, amit nyolcadik műzsának szoktak nevezni. Bár nem is gondoljuk, de mindkettőhöz szorosan kötődünk. A kultúra egyik nagyon fontos vonzata, amiről kevés szó esik, nem más, mint a kulturális fenntarthatóság. A fenntarthatóság három alappilléren nyugszik. Az egyik természetesen a Föld megóvása, a természeti fenntarthatóság, vagyis hogyan őrizzük meg környezetünket. A másik a gazdasági fenntarthatóság, és a harmadik, ami ritkán kerül

szóba, az a társadalmi fenntarthatóság, melynek egy nagyon erős vetülete a kulturális fenntarthatóság. Ez pedig – ha tetszik, ha nem – az összes előzőre hatással van. Hiszen a fenntarthatóság mindhárom pillérének egyfajta kultúra az alapja. Még csak nem is sejtjük, ez a kultúra mennyire közel áll hozzánk. Én ugyan csak a magam nevében tudok beszélni, de ha a fenntarthatóságra gondolok, azonnal a nagyszüleim jutnak eszembe. Ők széphalmi gazdák voltak, és bár nagyapám nem tudta, hogy ő a fenntarthatóság jegyében termel, de a földjein, a szőlőjében, az erdőben, az állataival mégis ennek szellemében élt és gazdálkodott. Általa megismerhettem, mit jelent a valódi fenntarthatóság. Nagyszüleim például nem gyűjtötték szelektíven a szemetet, hiszen alig termeltek eldobandót. A termést elrakták, hogy túléljék a következő évet és minden pillanatban a fenntarthatóságot szem előtt tartva éltek. Az állatokat is így gondozták, így szerették, mert tudták, mennyire fontos a kapcsolat a természettel. A faluban velük együtt élőkkel volt szavalóköriük, dalárdájuk, színjátszóköriük, és a falu lakóival közösséget alkottak. A kultúrát nem fogyasztották, hanem művelték, megélték azt. Ebből eredt az ő önazonosságuk, az, hogy tisztában voltak az értékeikkel. A gazdasági erejüket is úgy osztották be, hogy segítsék egymást, ott és úgy, ahol és ahogy kellett. A Nemzeti Művelődési Intézet is pont ebbe az irányba tart, ezen dolgozik. Munkatársai azon fáradoznak, hogy országszerte újratereítsék azokat a fórumokat, ahonnan az ott élők által létrehozott – hajszálygökereken keresztül beszívargó – energiát el tudják juttatni különböző szintekre.

A másik nagyon lényeges dolog, ami ide kapcsolódik, szintén a kultúrához kötődik. Számos új gazdasági vállalkozás van Magyarországon. Érkezik befektetők külföldről, és természetesen magyar gazdasági társaságok is alakulnak. A befektetők számára, akik a sikert tartják szem előtt, nagyon fontos, hogy milyen kulturális környezetben dolgoznak. Nem véletlen, hogy amikor a hozzánk látogató befektetők arról vallanak, miért Magyarországot választják befektetési célként, akkor gyakran elhangzik, az átlagnál műveltebb szakemberek jelenléte. Ez egy olyan érték, amit segíteni, támogatni kell, ahogy azt is, hogy a befektetők és a szakemberek egymásra találjanak. Az egymásra találásokra remek alkalmat biztosíthatnak a kulturális fórumok, és ezen a téren is kiemelkedő munkát végez a Nemzeti Művelődési Intézet.

Meg kell említenem a nyolcadik műzsát, a filmet is. A magyar nemzet egyik gyökere a népmesékben, mondákban, népdalokban van. A mai világban a legendák továbbadása, a mesélés már nem szájról szájra terjed, hiszen a mozgókép is segítségünkre van. A Nemzeti Filmintézet 2020. január elsején azzal a céllal alakult, hogy ezeket a történeteket a film segítségével is átadja.

Kiemelt feladatunk egyrészt újra megtalálni – és akár újra is értelmezni – a történeteinket. Ezért is kezdtük el a történelmi filmek bemutatását. Másrészt nem feledhetjük, hogy a következő generációknak tovább kell örökítenünk a legendáinkat, ezzel is támogatva a kulturális fenntarthatóságot. Ezt a célt szolgálják az utóbbi időben bemutatott televíziós, és mozifilmek is. Éppen most fut a mozikban a Hadik; aki nem látta, annak szíves figyelmébe ajánlom.

Hadik © Vertigo Média

A történet egy olyan huszárról szól, aki huszárezred csapatával, Mária Terézia uralkodása alatt, megmutatta, hogy képesek elfoglalni Berlint. Azt a hozzáállást mutatja be, ami bennünk van, és ami mindannyiunk szívét megmelengeti. Hatalmas öröm számomra, hogy az a sok-sok gyerek, aki látja ezt a filmet, úgy jön ki a moziból, hogy igen, ez a huszárélet, ez a huszárság, ez egy követendő mentalitás.

Blokád © Intercom

Hasonlóan fontos a közelebbi múlttól szóló filmek bemutatása. Ilyen a Blokad című alkotás is. A friss magyar demokráciának ez volt az első olyan próbatétele, amikor Antall Józsefnek valódi államférfiúként kellett helytállnia, és egy nagyon nehéz helyzetben levő országnak kellett a helyes utat megmutatnia. Hasonló nehézségek között kell most is továbbmennünk, és továbbvinnünk ezt az országot. A Nemzeti Művelődési Intézettel a filmhez kapcsolódva elkezdtünk egy nagyon fontos küldetést. Ennek előzménye, hogy ma kifejezetten nehéz megnézni a mozikban egy magyar filmet, mivel a multiplexek kínálatában elsősorban a sikeres amerikai produkciók szerepelnek. Félreértés ne essék, ezeket a filmeket is fontos látni, de számunkra mégis létfontosságú, hogy a magyar filmek minél több emberhez eljussanak. Sajnos egyre kevesebb kis mozi képes fennmaradni, továbbá a magyar lakosság körülbelül 30 százaléka nem tud 30 kilométeres körzetben moziba menni. Összefogtunk a Nemzeti Műve-

lődési Intézettel, és elkezdtünk kiépíteni egy olyan rendszert, ami segít eljuttatni a fiatalokhoz ezt az élményt. A kultúrközpontoknak, kultúrházaknak dedikálunk egy-egy filmes napot, és a gyerekek tanóráikon, 45 percben, megismerhetik a magyar mozgóképkultúra történetét bemutató alkotásokat, majd a kultúrházban meg tudják nézni az órán kitárgyalt filmeket. Délután pedig frissen készült, aktuális műveket tekinthetnek meg. Mindez azért is remek lehetőség, mert kapcsolódik az iskolai programunkhoz.

A másik nagyon fontos kezdeményezés, ami a közönség megszólítását támogatja, pedig a Magyar Mozgóképi Nemzeti Galériájának, a filmio.hu oldalának létrehozása. Itt már több mint kétszáz felújított régi magyar film érhető el, de szép számmal találunk új alkotásokat is.

Soraimat azzal zárom, hogy mindannyiunknak komoly feladata van abban, hogy túléljük ezt a nehéz időszakot, nem feledve, hogy a „Kanyarban előzve is mi legyünk a győztesek”.

KÁEL CSABA

Szerkezet-építőmérnök, film- és tv-rendező, Nádasdy Kálmán és Kossuth-díjas magyar film és operarendező, érdemes művész, több kiváló magyar film rendezője. 2011 óta vezérigazgatója az itthon és külföldön is elismert egyik legjelentősebb művészeti központnak, a Műpának, alapítója a Bartók Tavasz Nemzetközi Művészeti Hetek Fesztiválnak és a Liszt Ünnep Nemzetközi Kulturális Fesztiválnak. 2019. szeptember 1-től pedig filmügyi kormánybiztos. A francia Becsületrend lovagja, tagja az Európai Tudományos és Művészeti Akadémiának, valamint a Televíziós Művészetek és Tudományok Nemzetközi Akadémiájának (International Emmy®).

011

TITR

1/2

00:00:00:00
1/50 400 5800K 70
No-card 15min

ace.

